

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИР – ВОЛИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора коледжу

Олександр КОНОВАЛЮК

Наказ №43-І/г від 01.11.2024

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО
НАВЧАННЯ У ВОЛОДИМИР -
ВОЛИНСЬКОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

**м. Володимир
2024 р.**

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання у Володимир - Волинському фаховому коледжі (далі – Положення) визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної фахової передвищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб, а також формування у Володимир - Волинському фаховому коледжі (далі – Коледж) інтегрованого освітнього середовища шляхом упровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 635, інших нормативних актів у сфері освіти, Конвенції ООН про права інвалідів, Саламанської декларації, Індексу інклюзії з метою забезпечення реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами.

1.3. Коледж надає освітні послуги здобувачам фахової передвищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального та майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1. Інклюзія – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів фахової передвищої освіти у навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів фахової передвищої освіти з особливими потребами до освітнього процесу, або особлива система навчання, яка професійно підтримує індивідуальний підхід до здобувачів фахової передвищої освіти усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

1.4.2. Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

1.4.3. Здобувач фахової передвищої освіти з особливими освітніми потребами (далі – Здобувач) – особа, яка здобуває освіту в закладах фахової передвищої освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

1.4.4. Інклюзивне освітнє середовище – простір Коледжу, в якому забезпечується сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання та розвитку Здобувачів з урахуванням їхніх потреб та можливостей, в якому Здобувачі можуть вільно пересуватись, навчатись, розвиватись і спілкуватись.

1.4.5. Інклюзивна група – академічна група, сформована з числа здобувачів освіти, що мають особливі освітні потреби.

1.4.6. Змішана група – академічна група, у якій здобувачі освіти навчаються з іншими здобувачами фахової передвищої освіти.

1.4.7. Супровід – система заходів, що мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навчанні для здобувачів освіти. Супровід охоплює процеси підготовки до вступу, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в коледжі, а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування. Забезпечення супроводу здобувачів освіти дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами фахової передвищої освіти, але без надання переваг.

2. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

2.1. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в Коледжі передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі;
- приведення території Коледжу, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі, коли наявні будівлі, споруди та приміщення Коледжу неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;

- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації освітнього процесу;

- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;

- забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші).

2.2. Організація супроводу здобувачів фахової передвищої освіти

2.2.1. Супровід здобувачів освіти в коледжі реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб.

При цьому враховуються психофізичні особливості осіб різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію здобувачів освіти в студентське середовище, потреби у фізичній реабілітації та ін.

2.2.2. Супровід здобувачів освіти здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, медико-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, соціальний та професійна адаптація. Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

2.2.3. Супровід розпочинається з моменту звернення здобувачів освіти до коледжу.

2.2.4. Технічний супровід полягає у забезпеченні здобувачів адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання.

Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження здобувачів освіти і забезпечувати їм доступ до якісної фахової передвищої освіти.

Технічний супровід здійснюється завідувачами відділень, за консультативної підтримки практичного психолога.

2.2.5. Педагогічний супровід полягає у оптимізації викладання навчального матеріалу здобувачам освіти у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід здобувачів освіти з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів. Такий вид супроводу здійснюють викладачі, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів. Для здобувачів освіти із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття. Це означає застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для Здобувачів методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах (українська жестова мова, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат, аудіо формат та інші).

2.2.6. Психологічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей здобувачів освіти, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку та передбачає:

- надання психологічної допомоги Здобувачам під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в Коледжі;

- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів фахової передвищої освіти, педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;

- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку здобувачів освіти, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;

- проектування і соціально-психологічну корекцію розвитку здобувачів освіти. Психологічний супровід в межах своїх компетенцій здійснює практичний психолог.

2.2.7. Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації Здобувачів, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції Здобувачів, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється в складі заступників директора з навчальної та виховної роботи, студентським самоврядуванням та залученими фахівцями і передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до здобувачів освіти у освітньому просторі коледжу;
- консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

2.2.8. Медико-реабілітаційний супровід полягає у комплексі заходів, спрямованих на підтримку, збереження та відновлення фізичного здоров'я здобувачів освіти. Його складовими є невідкладна медична допомога, консультативно-профілактична підтримка. Медико-реабілітаційний супровід забезпечує медичний працівник Коледжу із залученням відповідних фахівців.

2.2.9. Фізкультурно-спортивний супровід полягає у заохоченні здобувачів освіти до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану здобувачів освіти і підвищення їх інтелектуальної працездатності. Супровід здійснюється викладачами фізичного виховання і спорту.

2.2.10. Професійна адаптація полягає у забезпеченні здобувачів освіти додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до роботи у гуртках різного спрямування.

3. ГРУПА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

3.1. Для організації і контролю реалізації супроводу в Коледжі створюється група психолого-педагогічного супроводу (далі – ГПШС), до складу якої залучаються працівники коледжу, представники адміністрації Коледжу та фахівці за напрямками супроводу, зазначені у пункті 2.2.

3.2. Група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання: співпрацює із структурними підрозділами коледжу щодо:

- організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу Здобувачів;
- через відповідальних осіб за психолого-педагогічний супровід, які призначаються розпорядженням директора, розробляється індивідуальний навчальний план здобувачів освіти;
- проводить моніторинг виконання здобувачами освіти індивідуального навчального плану, обґрунтовано рекомендує зміни до нього з урахуванням потреб Здобувачів;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) працівників Коледжу шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;
- проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів освіти;

– співпрацює із медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу здобувачів освіти;

– координує роботу заступників директора з навчальної та виховної роботи, керівників академічних груп з питань, пов'язаних із організацією та провадженням інклюзивного навчання;

– забезпечує надання психологічної підтримки здобувачам освіти.

3.3. Індивідуальний навчальний план здобувачів освіти розробляється згідно з чинними вимогами до консультування в Коледжі. При цьому обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача освіти (за наявності).

3.4. Супровід здобувача освіти в Коледжі можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

4. ІНКЛЮЗИВНІ ТА ЗМІШАНІ ГРУПИ

4.1. Здобувачі навчаються в Коледжі переважно у змішаних групах.

4.2. Інклюзивна група може створюватися в Коледжі в окремо обґрунтованих випадках на підставі письмових звернень здобувачів освіти або їхніх батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність у таких осіб особливих освітніх потреб.

5. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

5.1 Коледж надає освітні послуги Здобувачам за рахунок коштів місцевого бюджету, інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення про організацію інклюзивного навчання у Володимир – Волинському фаховому коледжі затверджується педагогічною радою коледжу та оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу освіти.

6.2. Усі зміни та доповнення до даного Положення попередньо затверджуються рішенням педагогічної ради коледжу, вводяться в дію наказом директора коледжу та оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу освіти.

Розглянуто та схвалено

Педагогічною радою коледжу

Протокол № 2 від 31 жовтня 2024р.